

## 8- Gökte olan kimdir?

Bu dersimizde, Seleflerin şu sözüne cevap vereceğiz. Selefler diyor ki: Cenab- Hak şöyle buyurmuştur:

أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ

Yoksa siz gökte olanın sizi yerin dibine geçirmeyeceğinden emin mi oldunuz? (Mülk 16)

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا

Yoksa siz gökte olanın size taş yağdıran bir rüzgâr göndermeyeceğinden emin mi oldunuz? (Mülk 17)

Şimdi bu Selefler diyorlar ki; bu ayetlerde “gökte olan” ifadesiyle Allah kastedilmiştir. Bu da ispat eder ki Allah göktedir. Evvela onlara deriz ki: Ayette “Allah” lafzı geçiyor mu? yok geçmiyor; “gökte olan” deniliyor. “Gökte olan” ifadesiyle Allah’ın kastedildiğini nereden biliyorsunuz?

Fahru-r Razi hzleri bu ayet hakkında şöyle diyor. Müşebbihe fırkası. Kim bu müşebbihe; yani Allah’ı yaratıklarına benzetenlerdir bunlar. İşte Müşebbihe bu ayeti delil getirerek, Allah’ın bir yeri olduğunu söylemiştir. Fahru-r Razi hzleri derki: “Bu ayetin, zahirî manasının alınması caiz değildir. Çünkü Cenâb-ı Hakk’ın gökte olmasını, kabul edersen haşa göğün Allah’ı, her yanından kuşatmış olmasını kabul etmen lazımdır. Bunu kabul edersen neyi kabul etmiş olursun? -haşa- Allah’ın, gökten küçük olduğunu kabul etmiş olursun. Ve bu, bütün müslümanların ittifakıyla imkansızdır. Ama gel bunlara anlat anlatabilirsen. Muhakeme olmazsa, akıl çalışmazsa sen ne anlatırsan anlat. Fahru-r Razi hzleri der ki; Öyleyse bu ayet, zahirî manasına göre anlaşılmaması gerektir der.

Kardeşlerim “Gökte olan” ifadesi dört farklı şekilde izah edilebilir:

**Birinci ihtimale göre:** Gökte olandan murad Hazreti Cebrail’dir. Zira Cebrail (a.s.) birçok kavmi emr-i İlahî ile helak etmiştir. Buna göre, ayetin manası şöyle olur:

— Siz gökte olan Cebrail’in emri ilahiyle sizi yerin dibine geçirmeyeceğinden ve size taş yağdıran bir rüzgâr göndermeyeceğinden emin mi oldunuz?

Bu izahımıza karşı Selefler şöyle diyor: Gökte olan Cebrail olamaz. Niye olamaz? Çünkü insanları yere batıracak olan Allah’tır.

Yav bunlar ya Kur’an okumuyor ya da Kur’an’ı hiç anlamıyorlar. Şimdi bakın bunu size ispat

edeceğiz:

— Kur'an'ı kim indirdi? Herhâlde "Allah indirdi." diyeceksiniz. Şimdi Bakara suresinin 97. ayetine bakalım:

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ

Kim Cebrail'e düşmanlık ediyorsa

فَأَنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ

şüphesiz Kur'an'ı senin kalbine indiren O'dur. (Bakara 97)

— Ayet-i kerime ne dedi?

"Kur'an'ı Cebrail indirdi." dedi. Hâlbuki Kur'an'ı indiren Allah'tır.

— Peki, niçin ayette Cebrail'e atfedildi? Çünkü Hazreti Cebrail vesiledir. Bir fiil vesile olana atfedilebilir. Aynen bunun gibi Gökte olandan murad Hazreti Cebrail olabilir. Bunu neresini anlayamıyorsunuz. Kur'anda bunun gibi o kadar çok ifade var ki;

Başka bir örnek: Selefîlere yine soruyoruz:

— İnsanı öldüren kimdir? Ne diyeceksiniz? "Allah öldürür diyeceksiniz. Ölüm de hayat da O'nun elindedir." diyeceksiniz. Şimdi Secde suresinin 11. ayetine bakalım:

قُلْ يَتَوَفَّيْكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ

De ki: Sizi ölüm meleği öldürecek. (Secde 11)

— Ayet ne dedi? "Sizi ölüm meleği öldürecek." dedi. Hâlbuki bizi öldüren Allah'tır.

— Peki, öldürme fiili niçin ölüm meleğine atfedildi? Çünkü ölüm meleği vesiledir. Bir fiil vesile olana atfedilebilir miymiş? Edilebilirmiş.. Öldürme fiilinin ölüm meleğine atfedilmesini kabul ediyorsunuz da azabın Cebrail a.s. atfedilmesini neden kabul etmiyorsunuz?

Bir örnek daha verelim: Selefîlere yine soruyoruz:

— Kıyametten sonra insanları kim diriltecek? Topraktan kim çıkaracak?

Herhâlde "Bu işi Allah yapacak." diyeceksiniz. Şimdi Zilzal suresinin 2. ayetine bakalım:

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

Yer ağırlıklarını çıkarıp attığında... (Zilzal 2) Ayette geçen "ağırlık" ölümlerdir. Ağırlıkların dışarı

atılması da ölüleri kabirlerinden fırlatıp çıkarmaktır.

— Ayet-i kerime ne dedi? “Ölüleri kabirlerinden yeryüzü çıkaracak.” dedi. Hâlbuki bizi kabirden Allah çıkaracak. — Peki, kabirlerden çıkarma işi niçin yeryüzüne atfedildi?

Çünkü yeryüzü bu işin mazharıdır. Bir fil vesile olana atfedilebileceği gibi, mazhar olana o işe sebep olana da atfedilebilir. Aynen bunun gibi, insanları yerin dibine geçirmek ve onların üzerine taş yağdıran rüzgârı göndermek de Allah’ın fiilidir. Ancak bu fiilde Hazreti Cebrail (a.s.) vesiledir. Vesile olması cihetiyle bu fiilin ona isnadı caizdir ve Kur’an’ın üslubundandır. Buna itiraz edilemez.

Kardeşlerim bu üç misal gibi, Kur’an’dan onlarca misal verebiliriz. Sözü uzatmamak için üç misalle yetiniyoruz.

**İkinci ihtimale göre:** Gökte olandan murad meleklerdir. Çünkü Hazreti Cebrail gibi, melekler de birçok kavmi izni İlahî ile helak etmişlerdir. “Ashab-ı fil” kıssası hepinizin malumudur. Buna göre ayetin manası şöyle olur:

— Siz gökte olan meleklerin sizi yerin dibine geçirmeyeceğinden ve size taş yağdıran bir rüzgâr göndermeyeceğinden emin mi oldunuz?

Az önce, fiili vesileye isnat etmenin caiz olduğunu ve Kur’an’ın üslubundan olduğunu ispat etmiştik. Aynen bunun gibi Gökte olandan murad Melekler olabilir. Eğer gökte olandan murad Allah dersen haşa göğün Allah’ı, her yandan kuşatmış olmasını ve Allah’ın, gökten küçük olduğunu kabul etmen lazım geldiğini anlamıyor musunuz?

**Üçüncü ihtimale göre:** Gökte olandan murad azabın kendisidir. Zira azap genelde gökten gelir. Kur’an’da helak edilişi anlatılan neredeyse bütün kavimler gökten gelen bir azapla helak olmuşlardır. Dolayısıyla gök, Allah’ın rahmet ve nimetinin iniş yeri olduğu gibi, azabının da iniş yeridir. Buna göre ayetin manası şöyle olur:

— Siz gökte olan azabın -yani gökten gelecek azabın- sizi yerin dibine geçirmeyeceğinden emin mi oldunuz? Şeklinde olur.

**Dördüncü ihtimale göre:** Gökte olandan murad Allah’ın saltanatıdır. Her ne kadar Allah’ın saltanatı hem yeryüzünde hem gökyüzünde gözükse de yeryüzü o saltanatın haşmetini hakkıyla gösterebilecek kabiliyette değildir. Bu sebeple, saltanat-ı İlahîyenin mazharı olarak gökler gösterilmiştir. Buna göre ayetin manası şöyle olur:

— Siz, haşmeti ve saltanatı göklerde olan Allah’ın sizi yerin dibine geçirmeyeceğinden ve size taş yağdıran bir rüzgâr göndermeyeceğinden emin mi oldunuz? Şeklinde olur.

Netice olarak deriz ki: Ayette geçen “gökte olan” ifadesini dört farklı şekilde anlamak mümkündür. Bu mümkünleri bırakıp muhal olan ve Allah hakkında asla düşünemeyeceğimiz bir manayı ayete yüklemeye çalışmak hem ayete hem Kur’an’a hem de Allah’a iftiradır!